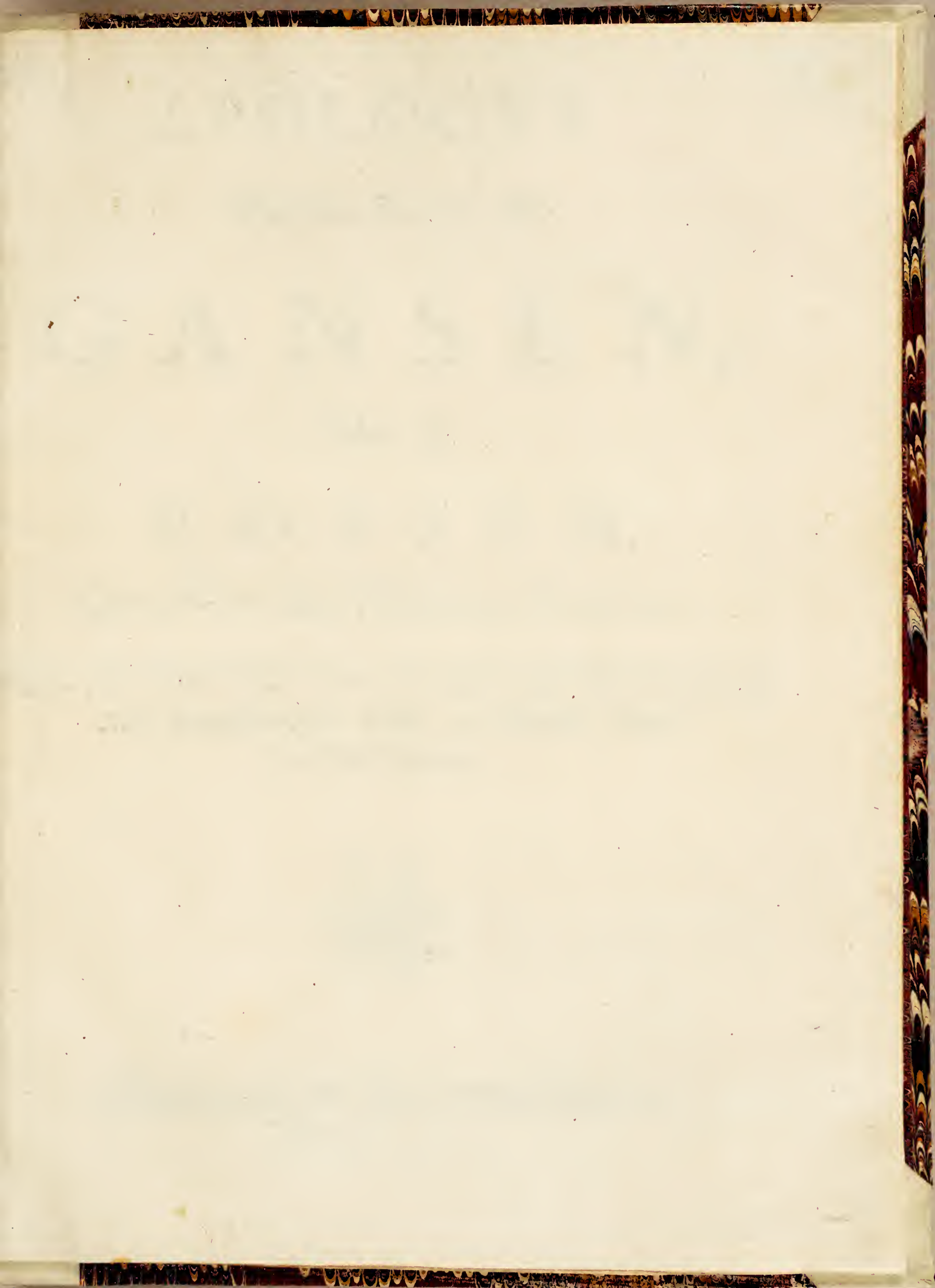

John Carter Brown.

FREDERIK MULLER.
Librairie Ancienne
AMSTERDAM,
HEERENGRACHT KK No. 130.

31224

5

90
A P O L O G V S

49

Vanden Krijch der

G A N S E N.

Met de

V O S S E N,

Gepractiseert door Philonem Patricium,

**Tot welstant der ver-eenighde Nederlanden/
ende bevoordinghe bande aen-stacnde vloot
op West-Indien.**

**Ghedrukt int Jaer ons Heeren /
Anno 1622.**

ALSO

THE

MEMORIAL

OF

THE

MEMORIAL

OF THE

THE

Tot den Leser.

Endachtighe Leser. Het is een oude plaghe inde werelt ghe-
weest onder der menschen Kinderen : Datmen de naeckte
waerheydt, ofte niet wel heeft durven segghen, ofte niet heeft
willen hooren, want ghelijck t'oude spreek woort luyt: *Die
de waerheydt ront wt spreekt, die mach nerghens herbergen.*

Nochtans om dat de werelt sonder de waerheydt niet bestaen
can, ende *die waerheydt, d' Alder-sterckste* zijnde, dickwils haer eyghen vy-
anden overwint : Soo hebben vast die verstandichste onder alle naticn, de
waerheydt somtijds wat bewimpelt, ende met verbloemde manieren van
spreecken bedeckt: wel wetende dat de selvige is, ghelijck een jong, teeder
ende naeckt kint, t'welck mē niet dan met groote scrupuleusheydt derf aen-
tasten: Maer alst selve in Luyeren, Doecken ende Swechtelen ingewonden
oft in zijn eerste kleederen ghesteken is, soo wilt een yder op zijn armen
hebben, omhelsen ende cussen. Hierom hebben die cloeckste onder alle
volckeren, dickwils ghemaect ende ghebruyckt Parabelen, Allegorien,
Apologen, Fabulen, Comedien, Tragedien, Satyren ende Raetselen, inde
welcke sy al jockende ende boertende de waerheydt hebben gheseyt, ende
alsoo schimp ende ernst ghespeelt. Lucianus ende Æsopus hebben onder
de Heydenen veele soete ende leer-same Fabulen ghemaect: Andere heb-
ben hier ende daer schoone *Apologos* achter ghelaten, dat is: ghenuchlic-
ke samen-spreckinghen van die dinghen die niet spreken en connen, ende
alsoo door de maniere, eyghenschappen, ende wercken van verscheyden
Creatueren ons wel bekent, der menschen actien ofte handelinghen afghe-
beelt, die daer mede eenighe ghelijckenissen hadden, waer mede sy som-
tijds goede ende groote dinghen ten besten van t'ghemeene beste hebben
wtghericht. Want het ghebuerden eens in ouden tijden, datter een oor-
looch was tusschen Alexander de groote, ende die van Athenen in welcken
Alexander een Vreeden-verbont met die van Athenen wilde maken, in-
dien sy hem alleen acht voor-name burgers, onder de welcke Demosthenes
oock mede eene was, wilden overleeveren. Dit en clonck Demostheni
niet wel int oore, om dat het niet alleene soude strecken tot schade vant
ghemeene beste maer oock selfs op sijnen kap ende kop soude aencomen,

daerom kaetste hy t'selve al soetjes af, met eenen Apologo ofte ghelijckenisse vande Wolven, die met de Schapen wouden vrede maken als sy alleene de Herders houden wilden van haer doen, t'welck alst gheschiede, soo quamen de Wolven, verstroyden ende verscheurden, d'arme weerloose Schapen, nu van alle hare bescherminghe ontbloot zijnde; Daer mede te verstaen gevende, dat het dien van Athenen oock also gaen soude, indien sy haer van goede ende verstandige raers-luyden, lietē onblooten. Plutarchus, Scribent vanden voorgaenden Apologo, beschrijft ons noch eenen anderen, (teghen het ghemeen volck, dat in plaetse vande oude ende ervaren Heeren wilde regheeren) met dese woorden: Daer was eens eenen grooten twist tusschen den steert ende het hoofd van de beesten, wie dat het *Corpus* regheeren soude, die steert meende dat sy oock een beurt behoorde te hebben, ende dat het hoofd langhe genoegh gheregeert hadde: Als haer dit nu door groot aenstaen eens vergunt werde, so moesten alle dieren achter waerts gaen, ende also sy aldaer geen oogen en hadden, liepen sy hol over bol, strunck over strol, over landt over sant, over berch ende dal, tot dat alle de leeden van t'lichaem, also ghematteert ende beheert worden, dat sy beslooten, dat den steert den steert soude blijven ende achter staen, ende dat het hoofd, met sijne vijf sinnen, na ouder gewoonte t'lichaem soude regheeren. Een en gelijcken Apologum, leestmen by den Romeynschen Historischrijver Tit. Lev. Dec. 1. Lib. 2: dat als eenige steeden ende leeden van't Roms Rijck, die daer aen den eersten aenstoot lagen, vande vyanden, de stad Roma liggende met vreedē, int midden van't lant, hare welvaert misgundē, ende behoorlicke lasten ende diensten weygerden: Dat tot de selvighe een wel bespraect Orator Menenius Agrippa, is gehouden, om hare oproerichheit te stillen, de welck tot dien eynde ghebruyckte dese ghelijckenisse: Het ghebeurde, dat als alle de leeden int menschen lichaem lange eendrachtich, ende wel te vreden hadden gheleest, datter eenen twist ontstont, tusschen d'andere leeden, ende den buyck, dewijle de handen moesten arbeyden, de voeten draghen en draven, den mont eeten, ende andere leeden wat anders doen, maer dat den buyck ledich sadt, int midden van t'lichaem, haer vermakende in aller hande weilusten, ende verteerende alles wat de andere leeden ghewonnen hadden, waer over de selve met malcanderen tegen de buyck conspireerden, in dier voegen, dat d'hant geen en spijse soude brengen aenden mont, noch de mont de selve ontfanghen, noch de tanden de selve

souden

souden in stucken byten ende malen. Als sy nu door dese maniere, den buyck met honger wilden temmen, soo is het gheheele lichaem met alle sijne Ledematen, inde wterste teeringhe ghevallen, ende daer wt wierden die leeden ghewaer, dat den buyck oock heeft sijne bysondere diensten in het lichaem, ende niet alleene door andere ghevoet werdt, maer oock andere selfs voet, dewijl sy haer voetsel den anderen Leedematen mede deelt. Hier door worde den tweedracht der Burgheren gestilt, ende de oude eendracht bevesticht. Niet onghelijck is d'Apologus die men int boeck der Recht. Cap. 9. leest, vande boomen, die eenen Coninck over haer wilden setten, presenteerende dese eere eerst aenden *Oly-boom*, daer na aenden *Vyg-boom*, ten derden aenden *Wijn-stock*, als sijnde de beste ende aenghenaemste onder alle boomen: Maer als de selvighe, met haer eyghen vetticheyt, soeticheydt ende vermakelickheydt wel te vreden sijnde, sulckx verexcuseerden ende weygerden, soo ist eyndelijck op den aller-slimsten, dat is den *Doornen-bosch* aenghecomen, welcke door dese presentacie stout ende hoochmoedich gheworden sijnde, noch niet en wilde Coninck over d'andere boomen wesen, ofte sy souden haer alle onder sijne schaduwe vertrouwen, so niet dat alsdan een vier soude wtgaen vande *Doornen-bosch*, ende verteeren de Cederen in Libanon. Daer mede te verstaen gevende dat de Burghers van Sichen ende haren aenhangh, een Doornen-roede tot haer eyghen rugghe hadden ghehaelt, als sy den Tyran Abimelech tot haren Coninck hadden aenghenomen. Het is oock een soete Parabel waer mede de Prophete Nathan binnen quam, den Coninck David, 2. Sam. 12: van een rijk man de veele schapen hadde ende een arm man die maer een eenich cleyn schaepken hadde &c.

Noch leest men eenen anderen Apologum, vanden selven slach. Ind' Apophtegmatib. Baudart. Ætat. 14. Datter ontrent voor 200. jaren, als *Carolus de wijse* Coninck van Vranckrijk was, aldaer een religieus man is geweest, die seer vrymoedich, de sonden vande gheestelijcke Prelaten bestrafte ghebruyckende hier toe, eenen Apologum vande Vogelen ende hare Veeren, segghende dat het eens ghebuerde: Dat alle de Voghelen vande gautsche wereldt op een plaets te samen quamen, elck een cierlijck met sijn eygen pluymen becleet ende verciert sijnde, ende datter doemaels onversiens eenen Voghel by quam van schooner ghedaente maer naeckt ende sonder pluymen, waer door d'andere Voghelen met medelijden beweecht zijnde eenighe van hare pennen, veeren ende pluymen hebben wighetrocken,
ende

ende daer mede den naeckte vogel becleet:welcke meenende dat hem dese
eere met recht toe quam, is daer over trots ende hoveerdich geworden, ende
begonde alsoo de andere voghelen, de hem naeckt sijnde becleet hadden te
verachten, waer over de selve, met rechtveerdigen toorn onsteken, beslooten
hebben : Dat een yder sijn eyghen veeren souden weder halen, t'welck alst
geschiede, so is den verwaenden voghel wederom so naeckt ende kael ghe-
worden , als hy oyt te vooren was. Hier mede wilde den goeden man te
verstaen geven dat de gheestelijcke Prelaten inden beginne waren arm ghe-
weest, ende door goetwillige giften van andere luyden waren so rijk ende
weelich gheworden dat sy haer selve nu niet en kenden , waer over Godt
haer oock eyndelijck soude straffen, ende met vier laten verbranden. Sulcke
Gheesten sijnder noch al meer inde werelt, die het geern goet saghen inde
Kercke ende Policie, doch haer wille is beter als haer macht. Maer op dat de
geene de het beteren cunnen, beteren moghen, so geven sy hare meyninge
al soetjes te verstaen, somtijts inde Almanack, somtijds in Droomen ende
gesichten, somtijds in wagen ende schuyt praetjens, somtijts in Parabeltjes
ende Fabeltjes , ghelijck sulcks oock gheschiet in desen Apologo , van den
KRYCH DER GANSEN MET DE VOSSEN , stekende vol corts-
wijlicheden ende aerdige treecken. Nochtans worden daer onderghestelt,
saken van groot bedencken. Inde Kercke, Policie ende Krijf-handel, soo dat
ten aensien vande goede meeninge des auteurs, om door desen wech eeni-
ghe abuyfen te verbeteren ofte swaricheden voor te comen ten besten van
het Lieve Vaderlant, die Euangelische woorden by ghelijckenisse van den
Alderwijsten ghesproken, eenichsins moghen ghepast worden Mathe. 11.
16: *Waer by sal ick dit volck gelijcken ? Het is ghelijck den Kinderen die op
de marckt sitten ende hare gesellen toeroepen : segghende : Wy hebben u
luyden met de Fluyte gespeelt, ende ghy hebt niet gedanst. Wy hebben u
luyden Claeg-Liederen gesongen, ende ghy en hebt niet gheweent.* Leeft dan
desen Apologum met genuchte , ende lettet doch op de sake , want al joc-
kende wordt alhier de waerheyt gesproken : Lacht dan eens met D E M O -
C R I T O , ende schreyt eens met H E R A C L I T O want dit is des wereldts
beloop, dat waer d'ene schreyt, dat daer d'andere lacht.

Vaert wel.

Apologus vanden Krijch der Gansen met de Vossen.

Mer is een ouden strijt gheweest / tusschen den Vos /
ende de Gansen / ende het schijnt dat dese strijt int gheheet
niet wil ophouden / so langhe de Vossen Vossen / ende de
Gansen Gansen blijven.

Het gebuerde eertijts / dat de Vos eens van hups wou-
de reysen / om steenen te rapen / ende kluppelen te verga-
ren / om daer mede die Gansen te kloppen ende hare beenen te breecken :
Om nu sulckx te beter ende te behendiger te doen / dochte het hem goet /
een tijt lanck vzeede niet de Gansen te maken / t'welck oock lichtelick vā-
de Gansen te vercrighen was / om dat sy dooz lanckduerigen oorloch ge-
mattert waren : Maer als den vzeede nu eenen tijt langh duerde / so wor-
den de Gansen sozgelooos ghemaect / dat sy sonder achterdencken haer
meer op het lant als in het water begaben / slaende al te diep int velt.

Doe dochte het den Vos goet / zijnen ouden Krijch wederom aen te
vangen / ende hy erger zijnde / als andere Wildt ende Wout-dieren beyns-
de noch langer vzienschap met de Gansen te willen houden / Ia een eeu-
wige vrede , te willen maken / bedingende alleene eene enckele conditie :
Dat hy Capiteyn ober de Gansen mochte zijn / dewyle sy doch sonder Hoofst
niet en conden leven. Dit quam den Gansen vzeemt dooz / ende worden
quaet op hare wijse / vzesende dat den ergen Vos / haer van nieuws aen
soude in-leyden ende verstricken / ende dat dan die laetste dwalinge / erger
soude wesen als de eerste : Daerom resolbeerden sy / op haer hoede te
willen wesen ende den Vos lieber dooz byant te verclaren / gelyck hy al-
tijt in zjn herte / ende noch inder daet was. Doch geduerende den voo-
rigen stilstandt / so hebben de Jonge Voskens , haer wonderlicken wel ge-
insinueert / inde goede gratie vande Jonge Gansen , (weetende dat de selve
langher conden leven / als de oude) hobden en tobden met de selve / en had-
den een wonderlick spel ende ghenuechte met malcanderen. Die voskens
lieten haer al willens vande Ganskens overwinnen / op dat sy haer inde
opinie brenghen souden : Dat de Gansen stercker waren als de Vossen.
So creghen sy vast veele Gansen tot haer devotie / die daer opentlick dooz-
sten segghen : Datter geen schoonder ende vrientlicker dier inde Wereldt
was , als den Vos , ende dat de Gansen gheluckich zijn souden , so sy eenen
ouden Vosch tot haren Coninck hadden.

Hier dooz worde die eenichept onder de Gansen seer ghebroken / ende ha-
re macht verswackt / dooz dien men qualick wiste / wie daer Gelpes ofte
Gibellijns , hoecks ofte Kabbeljaus , Schyringers ofte Vetcopers , Gerders

ofte Borgondijs was. Daerom dochtet den Gansen goet / men soude andere Vogelen te hulpe roepen / ende een verbondt met de selve maken / teghen den Vos ende met eenen mede teghen den Arendt, die dock haer oude gheswooren vrandt was. Dese voorszach gingh voort / en by naest alle Wt-heemsche Vogelen van verscheyden beeren / quamen vā selfs hier toe vliegghen / elck een meende haer met Gansen-Veeren te bedecken. Ende de mageren haer selfs niet conrende droopen / meenden haer met Gansen-smout te droopen / daerom souden alle de Voghelen vande gansche werelt / wel geern aen den Gansen-Dans ghegaen hebben / ende daer nu aen comende / gaben sy de selve goede woorden / ende meer volghde daer niet na. Het welcke den Vos vernemende begint wederom zyn personagie te speelen / ende hebbende int Gansen-landt, noch oude Faboziten / laet doordie selve den Dommen Gansen in-blasen / sy souden doch alle de vreemde Vogelen te vziende houden: Maer de Vossen dochten haer also wt die neederen te speelen / ende soo kael te maken / als een gheropte Gans. Ende hier gingh certeyn niet veel beter toe; want eenighe vogelen die de constentinnen begeerden een douzjn pennen om groote boecken vant' lof der Gansen te schryben. Dat was dubbelde schade: andere begeerden eenen gheheelen Vlugel, om haer huys daer mede schone te houden: andere begeerden eenighe ponden pluymen om een sacht Oorzussen daer van te maken / ende also ghemackelick als een Kraem-Vrouwe op pluym-huysens te slapen: andere begeerden eenighe veederen wt den steert: andere drongen haer na den Hals-crage: *Somina sommarum* / elck een ruckte en pluckte / soo langhe / dat de goede Gans nauwelickx eene veere inden steert soude gehouden hebben / als dit langer gheduert hadde. Hola! seyde een oude gendt, een gans heeft so wel zijne veederen van doen, als een Musche ofte Vincke de kaere, daer is een couden winter op handen / elck een dencke om zyn eyghen pels. De Vos hier op loerende lachte vast in zyn Pootien / en dachte t'sal vooz my haest Sint Martens avont wesen / om gebraden Gansen te eeten. Ick heb een vozdel / die ghene / die andere vooz my plucken / die en behoebe ick selfs niet schoon te maken.

Maer daer was noch een oude gendt, die langer hucchde / als 12. Jaeren / dien de Oude Legenden vande Vossen noch bekent waren / die raede de reste vande Gansen / dat sy haer te water souden begeben tot dat haer pennen, pluymen en vooz al / haere Slach-veeren wederom wassen mochten / om haer vooz eerst met swemmen / ende daer na met vliegen en slaen teghen de Vossen te salvereren / die wel cloecke te lande, naer arme dieren te water zijn, alwaer die Gansen groot voordeel hebben. Dese raede was goet ende men namse in danch aen / doe was alle boeberge ende listicheyt vande Vossen ontdeckt / ende t'was weder openbaer oozloch tusschen de Gansen en de Vossen. Als de Gansen nu een tijdt lanck haer bebaert ende vergaert hadden / sagghen sy eens om / waer dat sy saten ende verbonden

bonden haer midden onder hare vyanden, van de welcke/die wijle sy liepē,
alle hare Na-bueren inghesloekt ende inghehockt waren. Het is nu tijde
(sejden sy) dat wy wt onse eygen ooghen sien, namen daerom vastelick
vooz/ alle dese bedziengerijen den Dossen wederom in te droogen/ ende haer
in haer eygen leeger eens weder te comen besoecken/ ende waert moghe-
lick/ in haer eygen speloncken te beslupte/ende also in te houden/dat sy na-
maels / so verre niet wederom int velt mochten slaen/ ende over al te ghe-
lijcke de Gansen aen te tasten: Maer bevindēde haer hier toe al te swack/
nemen vooz eerst die honden te hulpe. Daer was noch by haer een oudt
Jager, die sluytende inde vuyst / ende blies indē Jacht-hoorn, doe quant
daer terstont een groote Jacht aen loopen / van allerley soorten van hon-
den: Edelen Wint honden/ Leger honden/ Water honden / Hups-honden
Bracken/ Engelsche Doggen/ Boeren Reckels/eyndelick so quamen daer
oock aen druppen/ die teedere ende kale Iufferen hondkens, welke om
haer eere te bewaren/ schoone Hals-bandekens ende vergulden bellekens
te vergaeren / oock haren dienst presenteerden / ende lieten haer naem in-
schryven int Honden-boeck, maer als de selve een weynich tijts int velt
waren gheweest/ so bevonden sy / dat de lucht der Dossen (die hare tanden
lieten sien) haer te sterck ende te swaer was / ende dat sy de coude voeten
niet condē verdraghen; daerom siende van verren / eenen hoop Dossen
comen/ ende merckende dat het haer-scheeren ende honden wilde/ so beef-
den sy/ als Juffrouwen hondkens / leerden nochtans eene Const vandē
Doss/ siende dat hy erch was die sy in haer Casel-boeckjen schreven/ ende
ginghen daer mede sluypen / gelijk een Hoender dief, begaben haer we-
der na beste Vaders knecken / daer beter locht was / denckende ghelijck
de waerheyt is: Soo langhe ick ligge inder Iuffrouwen schoot, soo hebbe
ick vande Vossen geen noot. Maer de reste stonden den Jager ghetrou-
welick by/ ende pasten op den Haspel.

Dese alle/ ghelept zijnde vanden ouden Jager / liepen op den Dossen-
Jacht/ elck een zyn best doende; de Bracken stooften hem op / Jaeghden
hem wt den strubellen/ dat sy hem op den blooten cregghen / doe saten daer
achter heenen / de Lichte Wint honden, de sware Doggen, de Boeren-Re-
ckels, hadt ghy gesien hoe doe den Doss zyn steert roerde/wippen ginck hy/
ende haesop speelde hy tot dat hy by zyn Legher plaetse quam/daer was
den Vos voor een gat niet te vanghen: Daer bleven de honden vast staen
jaucken/ geeuwen/ en blaffen/ maer den Vos als de Mol, bleef in zyn hol,
hoe wel sy hem onder weghens eenen grooten angst hadden afghejaecht.
Doe bevonden de honden waerachtich te zyn: Na by en vangt niet, heb-
ben is wis. Noch en wilden die Gansen, het spel niet verlozen geve. Maer
wilden daer alles by op setten / soo langhe sy een beeder inde steert had-
den: Daerom besloten sy/ alle de vzeemde voghelen die niet goet Gues en
waren / ende veele van hare beederen hadden wtghetogen / af te snyden /
ende

ende niet goede strygh-hanen haer te verbinden / om dat sy beyde byanden
bande Vossen waren. Doe dat die Hanen hoorden / liepen sy met groote
hoopen na het Leger der Gansen / (want haer geslachte is een vant groo-
ste inde Werelt) daer quamen van alle kanten veel en verschedene Ha-
nen: Snuys-hanen, Struys-hanen: Taphanen: Snap-hanen: Kevit-hanen,
Fleuyt-hanen, Kruyp-hanen, Stuyt-hanen, Ia eenige groote Lombaerd-
sche Hanen, met hare lange beenen / die stapten so wylt / als een Ope-baer /
oock eenighe Calecoensche Hanen, met hare karbonckelde neusen / ende
voorts al wat eenighe vrientchap ofte ghemeenschap met de Hanen had-
de / als Mout-haen / Sout-haen; Bijt-haen / Stryt-haen; Blinck-haen /
Sprinck-haen. Hanen-kam / Hanen-stam; Hane-poot / Hanen-kroot.
Ende het was wonder om te gelooven / dat hi by de reste oock boegden
eenighe Spaensche Hanen, die de veederen verkeert staen, want als het
scheen / soo hadden sy den Rock om-gekeert, ende den Pels het binnenste
bupten ghetrocken / haer ghelatende of sy goet Gues waren gheweest /
Maer daer was een Vossen-herdt onder verhozen. Dese lieten haer in
den Treves bande Vossen af dancken / ende begaben haer inden dienst van
de Gansen / willende liever dubbelde Soldenaers wesen / als enckelde. Het
gheschiede nochtans by dispensatie, van een ouden Vos / die so kael op het
hoof was / als of hem / een platte cruyt ware geschoren, onder conditie /
dat als de Vossen by nachte souden komen / om de Gansen te besoecken /
ende haer onghenoodight te gaste bidden, dat dan de Spaensche Hanen
staende op Schilwacht, onderhoets / willens / de duere vant Gansen-huyf-
ken souden laten open staen / ende niet eens kraeyen als het weer veran-
deren wilde. Doe sulcks de andere Kour-hanen vernamen / (die het cer-
teyn haer kraghe soude gecost hebben) quamen sy stillekens vanden Ha-
nen-balck / ende deden die deure toe / slootense int nacht-slot / ende schoten
daer de grendels vooz / Doe stiet de Vos zijn hoof aen de deure, meenen-
de by nacht daer in te kruppen ende in te sluppen / als een hoender-dief /
maer het miste hem / want daer was een boztjen vooz geschoten: Maer
die andere Hanen / die Recht Geus waren / setteden een cleyn Haentjen op
de Panne by het vyer dat roock lonten of vyer ende kraepde soo luyt / dat
ment van Zabandt in Vlaenderen wel coste hoozen: Doe kraeyde al de
Hanen, de lichte dach quam aen, ende men sach noch eenige Weer-hanen
op de Geusen Kercke staen / die begostmen oock te monstereen / om dat se
met alle winden om-loopen / ende als den dubbelden Arent te ghelijcke na
het Oosten ende Westen wijzen, waer dooz steedich de luyden bedroghen
worden / niet wetende / waer het hoof of de steert is. Ende men stelde
daer een vergulden Bybel als een vaentjen inde plaetse die condon oock
wel wijzen waer den wint van daen quam / want het is altyt met haer
vooz de wint: Maer de verkeerde Spaensche Hanen, die het Spit by naest
in d'assche hadden gewent, worden selfs aen een Braet-spit gesteken recht
over

ober eynde/ om/ daer sy het verkerft hadden te staen schilderen, seve jaer/
na haren doot: Wacht u voor haer eyeren, want daer comt een Basilif-
cus wt. Eyndelick quamen oock aentrecken de Hane-veeren, die wel eer-
tijts wt der Hanen steert waren ghetooogen/ende nu eenen tijt lanck / in-
de Neutrale Landen hadden ghedient / willende nu liever een partje te
vziende/ als alle beyde te vyant hebben/ onder alle dese voorgaende ware
vogelen met vinnighe becken / ghehackelde kammien / scherpe spoozen ee-
nighe die altyt geleerst ende ghespoort gaen ende nimmermeer te peerde
ryden/ eenighe met groote kuyben ende plummagien op het hooft/grooter
als de beste Hanen inden steert draghen. Sommighe met rouwe voeten/
als de Hollandtsche Dypden / elck een hadde stracke wel gewilt dat sijn
Haen Coninck was gheworden: Maer de rechte Kemp-Hamen, die haer
half-kraghe is in plaets van een schildt / ende haere spoozen in plaets van
een sweert/ die waren de beste int velt/ hoe cleyn datse oock waren.

Doemaeckte der oberste de Gansen sommighe tot Capiteynen/sommighe
tot Vaendzaegers / ende de reste tot ghemeene Soldaten (Want daer een
Capiteyn sijn eyghen plaets bewaert, daer behoef hy geenen Luytenant)
ende waer de Pastoor sijn ampt doet / daer behoef geen Vicarius/ ende
stelde een pder op sijn plaets / sommighe op schaeer wacht / sommighe op
schilt wacht/ beveelende haer op haer tijt te kraepen / op dat de Haysman
mochte weten/wanneer hy opstaen soude om te Dorfschen/ eer daer vzeem-
de Snap-hanen quamen/om al sijn coozen op te snappen / ende voort toe te
sien/dat noch sy noch de Gansen/vande Vossen verrast en werden: voorts
gaf die oberste last dat wie inden Gansen kriegh dienen wilde / dat sy niet
op stelten noch hooghe clossen souden gaen/ maer ghelijck de Gansen Plat-
voeten sijn/ dat het oock also betaemde dat de Hanen die haer dienen wil-
den/die schoenen mosten laten maken na haer voeten / op dat sy int marse-
ren gheen blaren onder de voeten crijghen. Noch oock vande wint niet
om waeyden (Want t' is d'eere van een Haen, dat hy vast op sijn voeten
can staen) t'welck een deuchde is/van eenen rechten byt ende strydt-haen.
Dese ordze nu was seer goet / maer sy worde niet wel onderhouden/ want
veele Hanen/ hielden te vele van haer selven/ ende spiegelden haer in haer
eygen veeren/ als de Pauwen: Sommighe tasten selfs so diepe toe/ dat die
Bouheeren nauwijcks een coozen inden sack en hielden / daerom gaen de
Hoenders oock verreboets. Dit coste oock meenigen Haen sijnen besten
kraegh: ende noch en was hier mede desen oorlogh niet geleyt/die Vossen
namen nu d'een dan d'andere wt het Nest, ende ginghen daer selve in
ligghen.

Daerom op dat nu sulcks namaels mochte verhindert worden / ende
dat sy selfs het principale nest mochten in houden/weetende: Dat een yder
voghel genoeg heeft aen sy eyghen nest te bewaren, so hielden de Gansen
wederom ghemeyn/ ende quamen te samen op de Suyder-Zee, daer sy van

niemandt conden beluyfster worden / ende besloten daer eendzachtelijck;
Dat al wat men binnen lants conde vinden, tot conservatie van haren staet,
datmen dat buyten landts niet soude soecken , dien volghens datmen De
oude Geusen , die haer Hals, Lijf, Nest, Eyeren ende Jongen booz den wel-
stant der Gansen ghewaeght hadden ende in alles ghetrouw bevonden
waren wederom tot alle hoecken soude gaen opsoecken / ende tot Raden
van de jonghe Gansen maken ; op datmen met de ouden mochte raeden,
ende met de jonghen mochte slaen. Desen raet was den alderbesten van
allen/ de noot vereyschte datmense ooc moeste int werck stellen. Als sulckx
gheschiede men sach terstont/ eenicheydt/ respect/ ende Authoziteyt in alle
Collegien der Gansen/ wat sy besloten dat geluckte wel/ Want oude Gan-
sen hebben eenen langhen hals , sy sien verre , gaen langhsaem ende wis.
Als de Vossen dat vernamen/ worden sy wat lou / ende saghen by haer
neuse neder/ denckende dat het haer nu eerst gelden soude / numen Vossen
met Vossen vanghen wilde, ende het gheschiede oock also. Want doe dese
oude Geusen eenen generalen Lants-dach hielden/ hoemen de Vossen best
bedwinghen soude / seyde eenen die de eerste stemme int Gansen-Capittel
hadde : Dewyle den bandt buyten lants is gheswackt soo laet ons toefien,
dat wy hem binnen landts weder vast knopen. Dit vonden alle die oude
Gansen goet/ ende besloten datmen een binnen Landts verbont soude ma-
ken/ met alle watervoghels die vliegen en swemmen conden/ als hebben-
de eene natuerlijcke gemeenschap met de Gansen/ om datse alle van tghes-
lachte der Meer-minnen sijn. Daerom santment eerst booden tot de
Swanen, die daer veele in Hollandt/ Zee-landt ende Vries-landt sijn. Die
traden goetwillich met de Gansen int verbont. Daer na ontboot men
die Ent-Vogels, die begaven haer oock geerne onder der Gansen Vnie daer
nae die Smeenten ende Teelingen , die nae-bueren van maicanderen sijn.
Dese beyde volchden geern d' Ent-Vogelen , eyndelijck ghedacht men aen
die Zee-meeuwen, die welbaren als de Geusen wel Fisch vanghen ende
vyp wat buyten boozt smijten : Dese achteden dit een gheluckighen dach
booz haer / met alle dese Fisch-eeters int verbont te treden ; Dit ghe-
schiede al sonder groote costen ende langhe ambassaden , want ghelijck
soeckt ghelijck/ ende Vogelen van eender aerdt, sijn seer haest ghepaert.

Als nu dit binnen lantsch accoozt met die Water-Vogelen (onder welc-
ke oock de Zee-Hanen begreepen worden) bevesticht was soo besloten
D'oude Gansen , die nu over de andere ghestelt waren ; Datmen met dese
hare geallieerde nabueren eenen groote vloot soude wt maken / ende te
water / eenen verren tocht doen in andere ghewesten van de werelt daer-
men seyde dat den Beste-Vader van alle Vossen woonde / daer oock de
Vossen hare principaelste Hooien/ Mynen ende Speel-honcken hadden/
ende een Duym-kruyt inde Duppen wiesch/ daermen de Gansen mede be-
lesen/ ende soo vergeben conde/ dat sy Male-contenten wierden : So lange
men dat

men dat den Vossen niet t'onbzyppcke maecte / dat de Gansen nemmeer-
meer souden ongeinolesteert blijven / vande Vossen ende dat / op dit Pune
het gantsche Radt van der Gansen avontueren draeyde , daerom ginck de-
sen tocht boort met goede resolutie / ende conragie van alle de Water-vo-
gels : want om dat sy geerne visch eeten / so dachten sy hier van Kuyt of
Haringh, Blyt of slaghen te hebben. Doch sy hielden eerst goede Mon-
steringhe / ende danckten alle Lamme Gansen af / om daer van Poortiers
vanden Swanenburch ende Deurwaerders van het Gansen schot te maec-
ken : Doe nu alle dese frische Vogels te water quamen/ende begonden te
blotten/het was lustich ende genuechlyck om te sien / hoe so veel groote
ende clepne Vogels/in sulcken goeden ordze boortseylde. Nu ghelijck de
Hanen op t'landt/ een Horologie ofte upz-werck int hoost hebben / daer sy
na kraepen : also hebben oock de Gansen ende Water-voghelen een Com-
pas ter Zee in haer eyghen hoost/ na d'welcke sy weten te vliegen ende te
seplen/te landen ende te stranden. Want als den tydt veranderen wil/en
den wint Oost waeyt/ so vliegen sy West-waerts aen / ende alst in Nooz-
weegen wil Somer worden/so laten sy haer aldaer vinden. Want waer
het is allerbest,daer set de Gans haer Nest. Datse vet moet worden de loose
treepe! Sy mach niet recht wel Alydt heeten: Want sy is so erch als een
mensche. Sy alle nu aldus in goede ordeninge boort varende/maecten sy
een groot ghedryps inde Zee/ want elck een sprack sijn eyghen tale/die sy
gheleert hadden. De Swanendrynsden / de Gansen kakelden/de Ent-
Vogels quackten / de Smeenten piypten daer was een wonder Gorgel-
spel van groote ende clepne Orgel-piypen : Also dat de Schippers ende
Disschers/die haer tegen quamen/niet en wisten watter boort een gheluyt
in Zee was/ ende als sy haer toeriepen van waer en waer heenen maets
Kreegen sy anders gheen antwoort/ als : V I U E L E S G U E S, Dat is de
Leus,men moet de Vogels aen hare veederen kennen , kent ghy ons niet
aen onse vlaggen Orange,Blanche,Bleu?

Aldus boortseylende boort den stroom ende boort den wint / quamen
eyndelijck tot onder de kustē van America, al waer sy onder eenige hooch-
ten een Loute bonden / daer de Water-Voghels geerne schuylen / daer
was een goede Vhee/ende daer setteden syt met die gheheele vloot ; want
also dese Water-Voghels langhe gheseylt hadden/ ende moede waren / so
bonden sy goet daer wat te rusten ende haer te verberschen / want hare
bleskens/die sy oer Zee reysende/altijt met versch water vullen/ende in
haren hals-knoop verborzen hebben / die waren haest ledich ghe worden.
D'Admi-Raelschap vande goet / eenighe Ent-Vogels ende Smeenten , die
niet diep en ginghen/ te commandeeren/om na lant te seplen/ ende te sien
hoe het daer ghestelt was/de reste leyden het hoost op den rugge/ als een
ghestrecken schip/dryvende op de riemen / ende bleven daer ligghen loeren
wat blyten scheuts/ om dat eenighe onder haer inde Voghel-kop hadden

gheweest / daermen met Hondkens de Doghel inde supcke jaecht ; oock
waren sy wel een langh Doghel-roer sonitjts ontcomen / daerom waren
sy wat schouwt gheworden / ende sy wilden in geen Fuycke loopen, de ach-
ter toe was.

Daerom wachten sy op de Aee / tot dat hare Jachten weder quamen /
ende brachten beschept hoe het daer aen Landt ghestelt was : Als de sel-
be ter halver wegghen bande vloot gecomen waren ; so comyt daer eenen
trop Wilde Vogels wt het Landt vliegghen / ende settet haer plotslick on-
der den trop bande tamme Vogelen ; dit maecte vooz eerst / eenige ver-
schrickinge / niet wetende wat sy inden sin hadden / maer als sy met dan-
dere al soetjes na lant blotten / soo dooken sy al te mets eens onder / de
tamme vogelen sulckx siende / ende hebbende onder haer goede dupckers /
deden haer sulckx na / ende bevonden also / dat sy hadden eenderley Wa-
terbrillen waer mede sy onder water sien costen / ende voozts tasten / hoet
aldaer op den gront ghestelt was. Die Wilden boven comende / hadden
in plaets van sandt ende steentgens / Peerlen ende Goudt-pulver inden
mont ; dit speelden haer d'Entvogels / die bande Vloot afghecomen wa-
ren na / ende de ghemeenschap bande Natuere en Cunste , maecten vast
eenighe vrientschap / tusschen die Wilde ende Tamme Vogelen : So dat sy
comende onder den strandt t'samen op-blogghen / ende beslagghen het Landt
eens van boven / ghelijck sy nu den gront inde Zee door-nebbelt hadden :
komende ober de Duppen / sy vonden daer groobe vallepen / ende binnen-
Lantsche Meeren ende wateren / daer setteden sy haer weder neder on-
der de Wilden / verberschten haer wat / ende deden wederom als te vooz-
ren / door-snuffelden den gront / vindende het Sant over al , met gout ende
vele Peerlen gemengt. Daer wt besloten sy / datter Gout-Mynen inden
gront moesten wesen / ende gaven haer wederom op de vlucht / quamen by
de Vloot ende sepden / hoe sy gebaren waren. Dit conden den Admirael
ende Vice Admirael onder de Swanen ende Gansen, qualick geloove / maer
d'Ent-vogels gheloofdent ter stout / om dat sy selfs dupcken conden / daer-
om lichtende haer Ancker / comen sy wat naerder by t'landt / tot dat sy
gronden conden / doe staken sy dat hooft om leege ende den steert om hoo-
ghe / als de kinderen die daer stuptelen ende buytelen / en voelden den
gront / kreeghen oock Peerlen inden mont ende grof Sandt met gout en-
de silver vermenght / dat lieten sy door-gaen / om de Maghe daer mede te
schueren / ende vonden haer nimmermer beter ghestelt, als beladen met de
moeder van het Geldt. Doe was alle twijfelinghe wt / ende men resol-
veerde daer te landen ende te nestelen / stellende Orde / dat den Admi-
rael met die cloeckste Swanen souden in Zee blyben / ende langst de euste
seplen / om vzeembde boghels hier wt te keeren. Die Vice-Admirael
souden haer met eenighe Gansen op de Rebieren leggen / als wtleggers /
die Ent-vogels ende t'kleyn-ghesiente souden haer begeben / op de bin-
nen-lantsche

nen-lantsche Meeren / ende Ende-Poelen, ende aldaer soude elck een
Goudt ende Peerlen sient vergaderen / die beter zyn als Ende-Croes, of
te verrotte appelen. Die reste bande bloot had oozlof / om aldaer te
gaen nestelen / ende haer met de wilde te paren / om haer de Wetten van
de Guesen te leeren / ende te meerder kennisse vant Lant te crigen. Al
dus kregghen die Geusen aldaer een voet int Landt / vergaderden groote
Schatten / also datse de halve bloot in cozten wederom moesten thuy
senden / om de schatten over te bzenghen / om haer daer mede int Gansen
lant tegheng de Vossen te beschermen. Ende aldus verloozen de Dossen
een groot deel van haere Speluncken ende Mynen, ende creegghen doe an
dere Mynen int hooft : dat sy haer voort-aen met wilt-bzaet wilden behel
pen / en laten de Tamme Gansen onghemolesteert. FINIS.

Men moet een Teelingh wt-senden, om een Ent-voghel
weder te cryghen, ende een Spieringh om een Kab
beljauw te vanghen.

Vive Les Gueus.

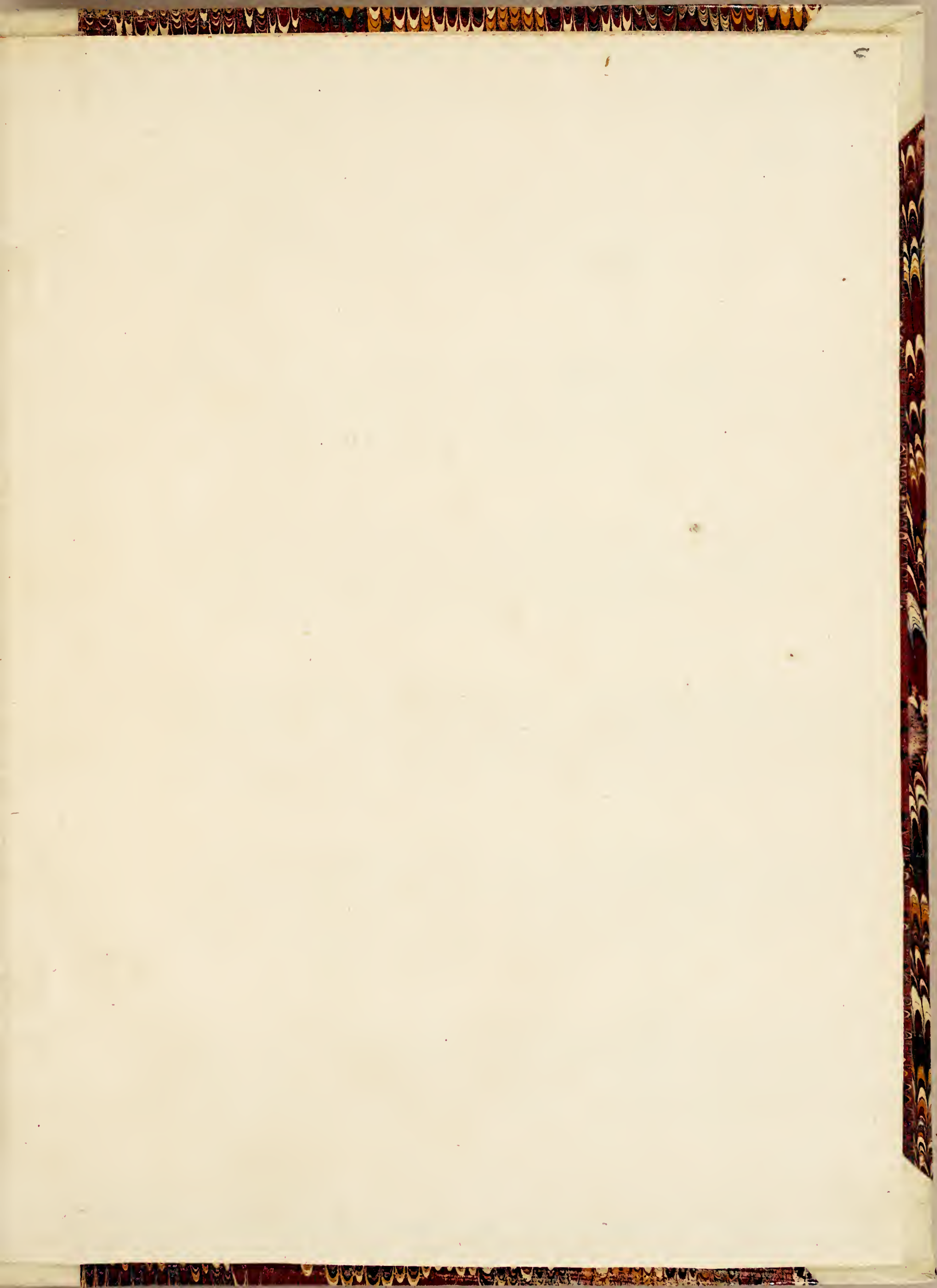
07951
1875

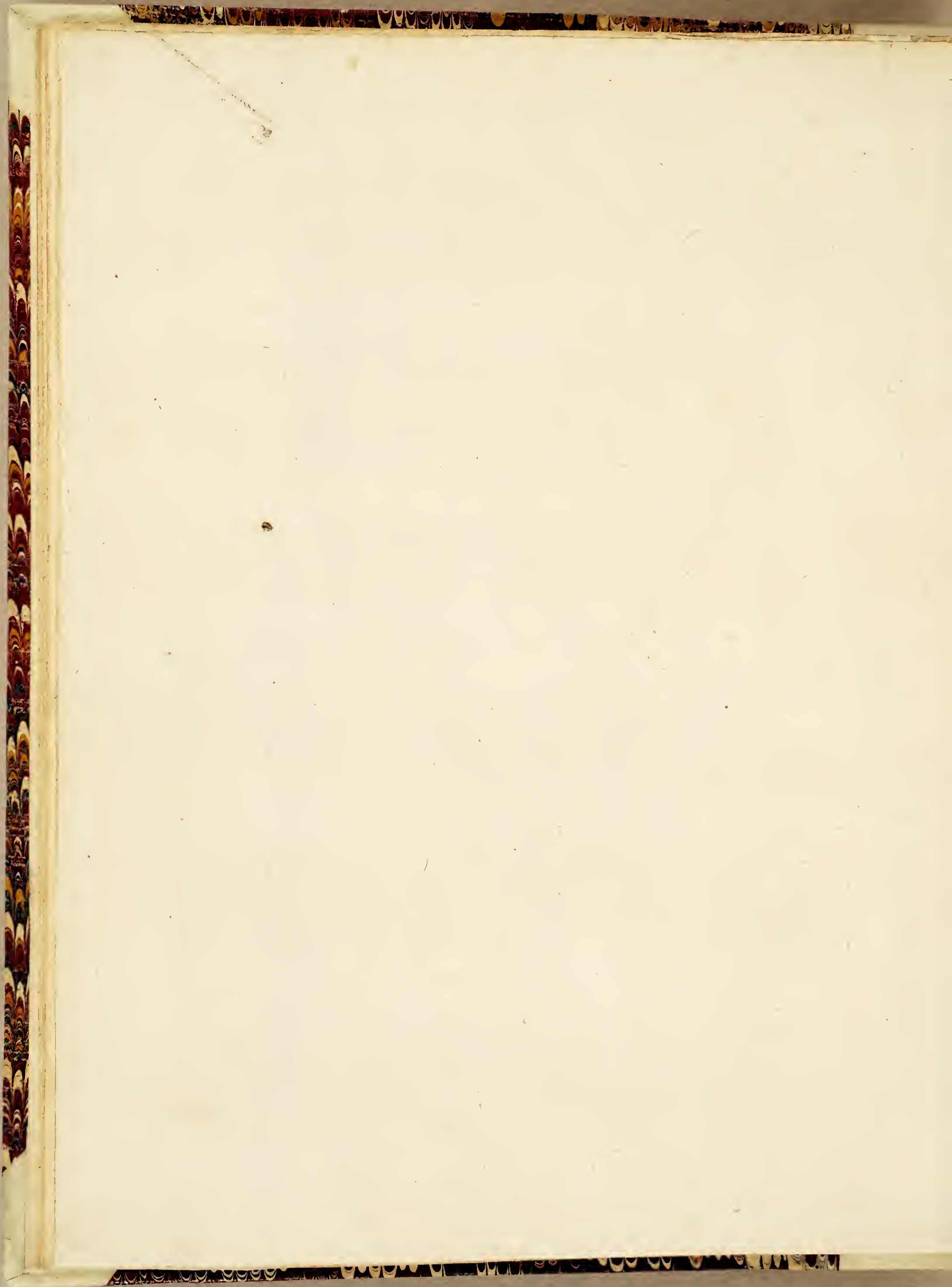
[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

F622
P314a

